

OCIEMNIAŁY ŻOŁNIERZ

Organ Związku Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P.

WARSZAWA

NOWY ŚWIAT 810. TEL. 140-61.

P. K. O. 19.990

Nr. 4.

1 LIPCA 1930 R.

ROK I.

OD REDAKCJI.

W przyszłym miesiącu, 15 sierpnia, cała Polska cześć będzie 10-tą rocznicę pamiętnego zwycięstwa, które wojska polskie odniosły nad bolszewikami w 1920 r. Armja nasza i całe społeczeństwo uroczyście przygotowują się do obchodu tego 10-lecia. To też i my, ociemniałi żołnierze, pragniemy na łamach swego pisma głos w tym dniu zabrać i dlatego następny numer „Ociemniałego Żołnierza“, w którym omówimy wiekopomne wypadki ówczesne, ukaże się z datą 15 sierpnia.

Dopiero więc za półtora miesiąca otrzymacie Koledzy następny numer naszego pisma, w ciągu tego czasu korzystajcie jaknajwięcej ze słońca i powietrza.

Kolegom naszym, osiadłym na wsi i mającym swe gospodarstwa rolne, życzymy, aby się doczekali dobrych i obfitych urodzajów; zaś Kolegom, zamieszkałym w mieście, życzymy, aby jaknajczęściej mogli zażywać spacerów w parkach, ogrodach, lub odbywać wycieczki zamiejskie.

Może niejednemu z Was stanie się markotno na myśl, że wszystko się raduje pięknym rozkwitem natury, a nam ociemniałym tego piękna oglądać nie dano. Nie poddawajcie się, Koledzy, tej depresji moralnej. Chociaż straciliśmy wzrok, lecz pozostały nam inne zmysły. Wyjdźcie do ogrodu, parku lub lasu, wsłuchajcie się w szum drzew, świergot ptasząt, wciągnijcie w siebie zapach pól i łąk. Przecież pamiętamy, jak to wszystko wygląda, więc wyobraźnia pozwoli nam całkowicie wchłonąć otaczające piękno. Wszyscyście przecie jesteśmy b. żołnierzami, musimy więc prawdziwie po żołniersku, twardo i mocno, trzymać siebie w karchach woli. Ruch i powietrze są niezbędnie potrzebne dla zdrowia, a więc należy koniecznie, przezwyciągając ociężałość i zubożnienie, korzystać z każdej sposobności, by zażyć ruchu, słońca i powietrza.

UBEZPIECZENIE W KASACH CHORYCH.

Z prawdziwą radością i zadowoleniem podajemy do wiadomości Kolegów, iż zapowiadane w poprzednich numerach naszego pisma podpisanie umowy z Ogólnopństwowym Związkiem Kas Chorych w Warszawie nastąpiło dnia 7.VI. b. r. Jak już poprzednio Kolegów informowaliśmy, na podstawie tej umowy każdy członek naszego Związku korzystać będzie mógł z rodziną z bezpłatnego leczenia i innych świadczeń Kas Chorych.

Aby Koledzy mogli się zapoznać szczegółowo z uprawnieniami, jakie nabywają z tytułu zawarcia umowy, podajemy poniżej treść umowy jak również odnośne paragrafy z ustawy o Kasach Chorych z dnia 19.V. 1920 r.

Umowa: Zawarta za zgodą Głównego Urzędu Ubezpieczeń z dnia 18.III. 1930 r. Nr. 2244/GU między Ogólnopństwowym Związkiem Kas Chorych w Polsce, reprezentowanym przez zastępcę Komisarza tegoż Związku, D-ra Stanisława Rudkowskiego, a działającym na podstawie pełnomocnictw Kas Chorych, opartych na ustawie z dnia 19 maja 1920 r., a Związkiem Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. w Warszawie ul. Nowy Świat 8/10, działającym przez uprawnionych w myśl statutu mjr. Edwina Wagnera, jako przewodniczącą, Zygmunta Wojdańskiego jako sekretarza i Kazimierza Mroczykiewicza jako skarbnika tegoż Związku.

§ 1.

Kasy Chorych, oparte na ustawodawstwie o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby, obejmują z dniem 1 lipca 1930 r. leczenie ociemniałych żołnierzy R. P., członków Związku Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. oraz ich rodzin. Przez rodzinę inwalidy ociemniałego rozumie się żonę jego oraz dzieci do 18 roku życia, będące na utrzymaniu rodziny inwalidy, zamieszkujące z nim i utrzymywane wyłącznie z jego zarobku (renty inwalidzkiej) i nieubezpieczonych w Kasach Chorych w myśl wspomnianej ustawy.

§ 2.

Wymienione Kasy Chorych obowiązane są do udzielania świadczeń w granicach art. 23 ust. 1, wzgl. II. 28 ust. 1 i II. 30 ust. 1 a, IV a, b, 33 a, b, d. tudzież w sposób oraz w rozmiarach, w jakich udzielają swoim członkom i ich rodzinom. Wszystkie przepisy ust. z dnia 19.V. 1920 r., przewidujące jakiegokolwiek ograniczenia w zakresie tych świadczeń tak co do czasu, sposobu ich udzielania, jak również przepisy statutów wymienionych Kas Chorych w tej dziedzinie, pozostają dalej w mocy i będą stosowane w całej rozciągłości odnośnie do osób objętych umową niniejszą.

§ 3.

Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. opłacać będzie Kasom Chorych, tytułem zwrotu za koszty świadczeń wymienionych w p. II., ryczałt po 3 zł. miesięcznie (stownie trzy złote) za każdego członka Związku Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. Kasy Chorych, udzielając tych świadczeń, nie mają prawa pobierania jakiegokolwiek innych opłat pieniężnych.

§ 4.

Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. wpłacać będzie te kwoty do kasy Ogólnopństwowego Związku Kas Chorych w Polsce w ratach półrocznych: 1 lipca 1930 r. i 1 stycznia 1931 r. Rozliczenie z powodu zaszłych zmian w stanie członków odbywać się będzie po upływie każdego półroczia.

§ 5.

Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. zobowiązuje się przed wejściem w życie umowy niniejszej przesłać Związkowi państwowemu spis swych członków oraz ich rodzin, uprawnionych do świadczeń w myśl umowy niniejszej, podając jednocześnie ich miejsce zamieszkania (I powiat) jak również zawiadomić ogólnopństwowy Związek Kas Chorych o każdorazowej zmianie w stanie swych członków i miejsca ich zamieszkania.

§ 6.

Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. zobowiązuje się wystawić swym członkom, upoważnionym do świadczeń i ich rodzinom odpowiednie zaświadczenia stwierdzające, że dana osoba jako członek Związku Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. i jej rodzina, zgodnie z p. I. niniejszej umowy, posiadają warunki do otrzymania świadczeń wg. p. II. niniejszej umowy.

§ 7.

Członkowie Związku Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy, którzy z tytułu stosunku służbowego lub robotczego są ubezpieczeni w Kasach Chorych na podstawie umowy z dnia 19 maja 1920 r., zachowują swe prawa i nie mają z tytułu umowy niniejszej żadnych uprawnień ani obowiązków.

§ 8.

Umowa niniejsza obowiązuje obie strony umawiające się z dniem 1.VII. 1930 r. po uprzednim zatwierdzeniu jej przez Min. Pracy i Opieki Społecznej. (Główny Urząd Ubezpieczeń).

§ 9.

Umowa niniejsza zawarta zostaje na jeden rok t. j. do dnia 30 czerwca 1931 r.; o ile do dnia 30 kwietnia 1931 r. żadna ze stron nie wypowie niniejszej umowy, takowa przedłuża się automatycznie o jeden rok następny.

§ 10.

Opłatę stempłową, przypadającą od niniejszej umowy, pokrywa Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P. a to od wartości obliczonej według stanu członków wymienionego Związku, wynoszącego i przyjętego za podstawę wpłaty dnia 1.VII. 1930 r. w liczbie 457 członków.

§ 11.

art. 33.

Umowę niniejszą sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Warszawa, dnia 7 czerwca 1930.

Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P.

(—) Edwin Wagner (—) Z. Wajdański

(—) K. Mroczkiewicz

Komisarz Rządowy Ogólnopolskiego Związku Kas Chorych w Polsce:

(—) w/z Dr. Rudkowski

Paragrafy ustawy o Kasach Chorych z dnia 20 maja 1930 r. objęte umową.

art. 23.

I) Udzielanie członkom chorym pomocy jest następujące:

a) Bezpłatna pomoc lekarska, która rozpoczyna się od pierwszego dnia choroby i trwa, o ile choroba wcześniej się nie skończy, nie krócej niż 26 tygodni. Pomoc ta obejmuje również dostarczanie lekarstw, środków opatrunkowych, okularów i innych pomniejszych środków leczniczych, służących do przywrócenia zdrowia i zdolności zarobkowania.

Maksymalną wysokość wydatków na te środki pomocnicze określa statut Kasy.

II) Kasy Chorych, które istnieją dłużej niż 3, obowiązane są do udzielania świadczeń wymienionych w ustępie I. aż do 39 tygodni.

art. 28.

I) Zamiast świadczeń w chorobie wskazanych w art. 23 ust. I. Kasa za zgodą chorego udzielić może leczenia i utrzymania szpitalnego według najniższej taryfy opłat.

II) Kasa może na zlecenie lekarza umieścić chorego w szpitalu bez względu na jego zgodę gdy:

a) rodzaj choroby wymaga leczenia i pielęgnowania, które w domu chorego są niemożliwe,

b) choroba jest zakaźna

c) stan chorego lub jego zachowanie się wymaga stałego nadzoru

d) chory niejednokrotnie przekroczył regulamin dla chorych, lub postępował wbrew poleceniom lekarza.

Kasa może zarządzić pielęgnowanie chorego w domu przez specjalnie przeznaczony personel do tego.

art. 30.

I) Kasa udziela członkiniom:

a) pomocy lekarskiej i położniczej przed, w czasie i po położu.

IV) Za zgodą położnicy Kasa udzielić może im:

a) utrzymania i opieki lekarskiej w zakładzie dla położnic, zamiast połowy zasiłku połogowego.

b) pomocy i opieki pielęgniarek za potrąceniem na ten cel połowy zasiłku połogowego.

Zamieszczającą razem z obowiązkiem ubezpieczonym, utrzymywającym wyłącznie z jego zarobku, a niepodlegającym przymusowemu ubezpieczeniu i nienależącym do dobrowolnie ubezpieczonych członkom rodziny obowiązkiem ubezpieczonego Kasa udziela:

a) bezpłatnej pomocy lekarskiej i lekarstw w ciągu najwyższej 13 tygodni, w zakresie art. 23 ust. I. lit. a)

b) pomocy położniczej w zakresie art. 30 ust. I. lit. a)

d) leczenia w szpitalu najdłużej przez 13 tygodni przy zastosowaniu art. 28 ust. I i II.

Przez zawarcie zbiorowej umowy ubezpieczeniowej ukończyliśmy nasz program w dziedzinie opieki zdrowotnej, dając Kolegom i ich rodzinom możliwość poratowania zdrowia w naszych letniskach w Ziemiach i Zakopanem i całkowite zapewnienie leczenia na wypadek choroby. Przypuszczamy, że wiadomość o zrealizowaniu tego postulat, który Koledzy zgłaszali na Walnych Zebraniach, jako jeden z najważniejszych, przyjmą Koledzy ze szczerem zadowoleniem, przyczem celem zapewnienia na stałe osiągniętego porozumienia z Kasami Chorych, apelujemy do Kolegów o zachowanie poprawnego stosunku do Kas Chorych, aby umowa, zawarta naraźnie na przeciąg jednego roku, mogła być przedłużoną na rok następny, lub rozszerzoną na dłuższy okres czasu. Zwracając się z tym apelem do Kolegów, nie mamy na myśli zbytniego oszczędzania Kas Chorych, gdyż opłata, jaką Związek Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy będzie pokrywać z tego tytułu wyniesie około 20.000 zł. rocznie, nie można jednak żądać interwencji lekarskiej, lub innych świadczeń w wypadkach, gdy nie zachodzi istotna potrzeba, a ponadto zaleca się, tak jak wobec innych instytucji, zachować należną grzeczność.

Żadajcie Koledzy stanowczo i zdecydowanie tego, co Wam się na podstawie umowy należy; forma żądania niechaj jednak zawsze będzie grzeczna, aby w naszym własnym interesie żadna z Kas Chorych nie wystąpiła z zażaleniem z powodu wynikłych zatargów. Wrazie niedomagań ze strony Kas Chorych należy przesać zażalenie do Zarządu Związku, do którego się jest przynależnym.

W przeciągu miesiąca czerwca Zarządy Związków rozesały Kolegom legitymacje, które wraz z zmianą w stanie rodziny, jak również zmiany miejsca zamieszkania, należy przysyłać do Zarządu Związku celem zaznaczenia tychże zmian w legitymacji.

W razie nieotrzymania legitymacji należy się zwrócić z interpellacją do Zarządu Związku.

Kończąc niniejszy artykuł, uważamy za naszą miłą i zaszczytną obowiązek wyrazić jaknajserdeczniejsze podziękowanie i wdzięczność wszystkim tym, którzy do zawarcia tej umowy się przyczynili, a przedewszystkiem Panu Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej pułkownikowi Aleksandrowi Prystorowi, Panu Komisarzowi Ogólnopolskiego Związku Kas Chorych Dr. Rudkowskiemu, Panu Dyrektorowi Głównego Urzędu Ubezpieczeń Getlowi, Panu Naczelnikowi dla Spraw Inwalidów Rady Eminowiczowi i Panu Majorowi Janowi — Referen-

towi dla Spraw Inwalidzkich w Ogólno-Państwowym Związku Kas Chorych.

Celem uniknięcia nieporozumienia uważamy za wskazane poinformować Kolegów, zamieszkających na terenie województwa górnośląskiego że z powodu autonomii tegoż województwa Górny Śląsk umową niniejszą narazie objęty nie został. Aby nasi Koledzy Górnośląscy nie byli pozbawieni prawa do ubezpieczenia w Kasach Chorych, Kolega

Inż. Czesław Perzyński, prezes Związku Ociemniałych Wojaków, czyni starania aby Okręgowy Zarząd Związku Kas Chorych na Górnym Śląsku zawarł analogiczną umowę zbiorowego ubezpieczenia ze Związkiem Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy, co według wszelkiego prawdopodobieństwa w najbliższym czasie nastąpi, o czym Kolegów w przyszłym numerze naszego pisma nieomieszkamy zawiadomić.

E. W.

C. I. A. M. A. C.

W lipcu b. r. w czasie od 25 — 27 odbędzie się w Paryżu doroczny kongres C. I. A. M. A. C. u, zaś w przeddzień otwarcia kongresu t. j. dnia 24 lipca obradować będą delegaci Związków Ociemniałych Żołnierzy, należących do CIAMAC'u. Zawiadamiając Kolegów o tymże kongresie, uważamy że na czasie jest napisać obszerniej o celu i zadaniach tej międzynarodowej organizacji, której nazwa w języku francuskim brzmi: „Conference Internationale des Associations de Mutiles de Guerre et Anciens Combattans”, zaś w języku polskim, „Międzynarodowa konferencja Związków Poszkodowanych przez wojnę i byłych wojskowych”.

Ponieważ pełna nazwa w języku francuskim jest nieco długa, a język francuski jest stosunkowo mało znany w organizacjach z innych krajów, przeto z liter początkowych słów, składających się na nazwę w pełnym brzmieniu, ułożono skrót „CIAMAC” (czytaj Siamak) będący w powszechnym użyciu, wprawdzie nie jako oficjalna, lecz najczęściej używana nazwa tej organizacji. W wydanej przez Związek Ociemniałych Wojaków jednodniówce z okazji uroczystości 10-ciolecia umieszczony był krótki artykuł, z treści którego zapoznali się Koledzy w ogólnych zarysach z działalnością CIAMAC'u i udziałem naszego Związku w jego pracach. Dziś, mając nasz własny stały organ prasowy, korzystamy z możliwości szczegółowego oświecenia, jaką jest rola CIAMAC'u pod względem politycznym w życiu powojennem narodów.

W okresie monarchii rządzonych absolutyzmem, wszelkie wypadki historyczne w życiu narodu uzależnione były wyłącznie od woli cesarzy lub królów, a w wojnach przez nich prowadzonych, armia była w ich ręku bezwolnym narzędziem. Gdy monarchie absolutystyczne zamieniały się później na monarchie parlamentarne, a miejsce wojsk stanowych lub zwyciężczych zajęła armia demokratyczna, oparta na powszechnym obowiązku służby wojskowej, rozpostartym na wszystkich obywateli, to od chwili tej żołnierz-automat, wykonujący służbę wojenną na podstawie li-tylko martwej i bezdusznej dyscypliny, należy już do przeszłości, a nowoczesna armia demokratyczna złożona z żołnierzy, będących przedstawicielami wszystkich warstw i grup społecznych, kierowaną być może jedynie dyscypliną ideową, polegającą na pełnem uświadomieniu o celu wojny, do której jest użyta.

Ostatni etap tej ewolucji historycznej miał miejsce w czasie wojny światowej gdy wszystkie państwa, które, aczkolwiek były już monarchiami parlamentarnymi, jednakże nie zatraciły swego charakteru absolutystyczno-dynastycznego, jak Niemcy,

Rosja i Austria, wojnę przegrały, gdyż armie ich kierowane starymi zasadami a nieuświadomione ideowo, odmówiły posłuszeństwa, a wywołana rewolucja wśród szeregów walczących wojsk jest przyczyną przegranej wojny.

Dzisiejsza polityka powojenna liczy się więc bardzo poważnie z tym nowym objawem polityczno-społecznym i nie ogranicza się wobec tego do swojego urzędowego zakresu t. j. do pertraktacji dyplomatycznych, lecz zależy od swego kierunku czy to wojennego, czy to pokojowego jako jeden z najważniejszych czynników, uważa propagandę wśród mas, z łona których powstają na wypadek wojny armie, mające decydować o losach narodów i państw.

Wiadomo wszystkim czytelnikom, że po wojnie światowej, która ze względu na swój ogrom i na okrucieństwo miała być rzekomo ostatnią utworzona została „Liga Narodów” na wniosek Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej Wilsona Głównym celem tej międzynarodowej instytucji jest zachowanie stałego pokoju przez ugodowe załatwienie wszelkich sporów i zatargów międzynarodowych na posiedzeniach Rady Ligi Narodów, w której zasiadają przedstawiciele wszystkich państw. Otóż na płaszczyźnie stwierdzonego przez nas faktu, że polityka oficjalna musi mieć swój współczynnik propagandowy, tłumaczyć należy powstanie CIAMAC'u z inicjatywy Ligi Narodów, przy międzynarodowym biurze pracy w Genewie. Ludzie, którzy CIAMAC stworzyli uważali, że do propagowania pokoju powołani są przede wszystkim ci, którzy grozę wojny bezpośrednio oglądali i przez wojnę osobiście poszkodowani zostali. Powołani do życia CIAMAC, mający na celu uchronienie ludzkości od przyszłej wojny i zatarcie śladów minionej wojny światowej, przez przeniesienie ulgi ofiarom wojny, stanął początkowo na stanowisku ze wszech miar godnym uznania, gdyż proklamując ściśle swój międzynarodowy charakter, w programie swoim przekreślił różnice polityczne i w szeregach swoich skupił byłych żołnierzy, którzy tak niedawno przez lat kilka z całą zacieklnością przeciw sobie walczyli.

Szczytną ideą, głoszoną przez CIAMAC, przemówiła dobitnie do byłych wojskowych wszystkich powojennych państw i działalność tej międzynarodowej organizacji zapowiadała się wcale pomyślnie. Niestety, ci którzy byli sprawcami wywołania wojny światowej, t. j. Niemcy, nie umieli zachować w CIAMAC-u należącego stanowiska, lecz z całą agresywnością, pod pozorem propagandy pokojowej, rozpoczęli robotę ściśle nacjonalistyczną,

wykoszlawiając ideologię CIAMAC-u przez naginanie jej, ściśle do linii polityki niemieckiej. Fakt ten stał się przyczyną wystąpienia z CIAMAC-u związków włoskich i jugosłowiańskich, a jeżeli w łonie CIAMAC-u w najbliższym czasie nie nastąpi rekonstrukcja i zmiana dotychczasowego systemu pracy, to spodziewać się należy, że my Polacy z CIAMAC-u wystąpić będziemy musieli.

Uważamy, że propagandę pacyfistyczną należy prowadzić przez wskazywanie ludzkości sposobu likwidacji wszelkich zatargów i odpowiedniego wychowania społeczeństw dla przyszłego zgodnego współżycia narodów, a nie przez zgłaszanie rezolucji, mających charakter wybitnie jednostronne polityczny, jak n. p. sprawa ewakuacji Nadrenji, ogłoszona w czasie kongresu w r. 1928, w Berlinie, lub sprawa „Anschlussu” (przyłączenia) Austrii do Niemiec, ogłoszona podczas zebrania zarządu odbytego w Wiedniu w styczniu b. r.

Rezolucje takie przekraczają kompetencję CIAMAC-u i mogą być jedynie aktualne na terenie polityki oficjalnej w Lidze Narodów, lub podczas innych konferencji dyplomatycznych, a zadaniem CIAMAC-u, jak to już powyżej zaznaczyliśmy, jest jedynie propagowanie idei ogólnoludzkiej, mających na celu zbratanie narodów i zapewnienie wiecznego pokoju.

Dążeniem naszym w czasie kongresu, który odbędzie się w Paryżu, będzie odkrycie całej tej prawdy i zażądanie na przyszłość pracy na właściwych podstawach, przewidzianych statutem, i od zrealizowania tego naszego postulat, uzależniamy naszą dalszą współpracę.

Oprócz swej misji polityczno-społecznej, w programie swej pracy przewiduje CIAMAC akcję na rzecz poprawy bytu i zaopatrzenia inwalidów wojennych. W czasie kongresu obok komisji propagandowo-politycznej obraduje komisja „Ofiar Wojny”, której praca zdążyła w kierunku opracowania obiektywnego, jakie zaopatrzenie należy się inwalidom wojennym.

Do zakresu prac tej komisji należałoby przede wszystkim dążyć do umiędzynarodowienia przywilejów i świadczeń inwalidzkich jak n. p. niższe kolejowe, niższe paszportów, wiz i t. d. co jednak na terenie CIAMAC-u nie znajduje należytego zrozumienia i zainteresowania.

Jeżeli wspomnieliśmy o rezolucjach w sprawach zaopatrzeniowych, to znaczenie ich jest jedynie pośrednie, gdyż uważać je tylko możemy, jako materiał dowodowy przy zgłaszaniu rządowi naszych postulatów, wykazując, że żądania nasze nie są zbyt wygórowane, lecz uznane są, jako nieodzowne konieczne, również przez inwalidów wszystkich innych państw.

Jeżeliby CIAMAC cieszył się nieco większym autorytetem, mógłby całkiem skutecznie interwenjować w obronie inwalidów wobec rządów tych państw, gdzie położenie inwalidów jest szczególnie ciężkie. Niestety CIAMAC nie rozwinął się do należnego poziomu, a próby interwencji wobec Bułgarii i Czechosłowacji zakończyły się niepowodzeniem.

Jeżeli w tak krytyczny sposób przedstawiamy działalność CIAMAC-u, to niejedną z czytelników całkiem słusznie zapytać może, dlaczego do CIAMAC-u należymy. Odtóż w odpowiedzi na to pytanie oświadczamy: że do CIAMAC-u zdecydowali się wstą-

pić przede wszystkim celem udowodnienia, że Polska prowadzi politykę pokojową i że my, polscy inwalidzi, pragniemy również brać udział w propagandzie pokoju. Następną z kolei okolicznością, która skłoniła nas do wstąpienia do CIAMAC-u, było utworzenie przy CIAMAC-u Sekcji Związków Inwalidów Ociemniałych, do której obecnie należą związki: Francji, Polski, Czechosłowacji, Austrii i Wolnego Miasta Gdańska.

Sekcja ta nie zaznaczyła dotychczas w żywotniejszy sposób swego istnienia i dopiero w czasie obecnego kongresu w Paryżu odbędzie się pierwsza konferencja delegatów, organizowana przez obecnego przewodniczącego Sekcji—prezesa naszego Związku.

Jakie będą wyniki prac tej konferencji jak też i całego kongresu trudno dzisiaj przewidzieć, w każdym jednak razie przebieg kongresu będzie miał dla CIAMAC-u daleko większe znaczenie niż poprzednie kongresy, gdyż delegacja polska, złożona z przedstawicieli Związku naszego i Związku Inwalidów Wojennych, domagać się będzie stanowczo skonczenia hipokryzji i rozpoczęcia pracy uczciwej, odpowiadającej naszej ideologii.

Od wyniku kongresu zależać więc będzie czy CIAMAC w dalszym ciągu będzie się rozpadł, czy też odrodzony poprowadzi swe prace w dalszym ciągu w imię czystych i nieskażonych idei.

E. W.

Na Zachodzie Bez Zmian.

Pod takim tytułem wyszła jeszcze ubiegłego roku głośna książka Karola M. Remarque'a w tłumaczeniu polskim. Oryginał jej, który przed dwoma laty pojawił się na półkach księgarskich w Niemczech, zdobył sobie w niesłychanie krótkim czasie olbrzymie powodzenie, a nakład jej niebawem przekroczył milion egzemplarzy, nie licząc setek tysięcy, które rozeszły się wśród czytelników europejskich. Wkrótce w całej prasie europejskiej rozpoczęła się namiętna dyskusja o wartości tej sensacyjnej książki, która w sposób prosty lecz wymowny odzwierciedla szereg charakterystycznych epizodów wojny światowej, której potworna potęga z całą swą grozą staje przed czytelnikiem. Bohaterowie tej książki to szary, nieznany żołnierz w różnych postaciach i w różnych sytuacjach wojennych, ofiary nieubłaganego molocho wojny, tego bicia ludzkości. Budząc głęboką odragę do przemytiku barbarzyństwa, niegodnego nowoczesnej cywilizacji i kultury, książka K. M. Remarque'a posiada wpływ wybitnie pacyfistyczny i jako taka warta jest ze wszelkimi rozważeniami. Z tych właśnie pobudek wydawnictwo Ullsteina w Berlinie, pragnąc uprzętnieć na niewiadomym zwłaszcza zaś ofiarom wielkiej wojny, wydrukowało ją także pismem Braille'a niemiecką stenografią i ofiarowało związkom ociemniałym żołnierzy pewną ilość egzemplarzy bezpłatnie, z czego Koledzy, obznajmieni z pismem Braille'a w języku niemieckim, mogą skorzystać.

Miś.

Przypisek Redakcji. Zastrzegamy sobie omówienie powyższej książki z punktu widzenia Redakcji w dalszych numerach naszego pisma.

IX Zjazd Delegatów Związku Inwalidów Wojennych R. P.

Jak to czytelnikom naszym na łamach pisma naszego zapowiadaliśmy, dnia 22-23-24 czerwca r. b. odbył się w Warszawie IX Zjazd Delegatów Związku Inwalidów Wojennych R. P. Ze względu na solidarną naszą współpracę ze Związkiem Inwalidów Wojennych w Zjeździe tym wzięli również udział przedstawiciele naszego Związku.

Ponieważ celem Kongresu, oprócz wewnętrznych spraw organizacyjnych Związku inwalidów wojennych, było również omówienie aktualnych zagadnień inwalidzkich, uważamy przeto za wskazane skreślić kilka uwag o jego przebiegu. Zjazd rozpoczął się nader poważnie, uroczystością poświęcenia sztandaru Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych. O godz. 12-iej zebrał się na pl. Zamkowym przybyli na Zjazd delegaci wraz z pocztami sztandarowymi, skąd w uroczystym pochodzie udali się na nabożeństwo do Katedry Św. Jana. Po uroczystem nabożeństwie i podniesieniem okolicznościowem kazaniu, ks. Biskup Polowy Gall dokonał aktu poświęcenia sztandaru przy udziale Rodziców Chrzestnych w osobach: Pani Prezydentowa Michalina Mościcka, Pan Premier Pułkownik Walery Sławek, Pani Marszałkowa Aleksandra Piłsudska, Pan Minister Spraw Wewnętrznych Gen. Ślajów Składkowski, Pani Ministrowa Halina Matuszewska, Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej Pułk. Aleksander Prystor, Pani Ministrowa Janina Prystorowa, Pan Prezes Federacji P. Z. O. O. Gen. Roman Górecki, Pani Generałowa Maria Rydz-Śmigłowa, Pan Wiceminister Spraw Wojskowych Gen. Daniel Konarszewski.

Z nowopowstępowym sztandarem na czele wyruszył następnie pochód na Pl. Marszałka Piłsudskiego, gdzie po oddaniu hołdu i złożeniu wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza, nastąpiła uroczystość wbijania gwóźdźi w drzewco sztandaru przez rodziców chrzestnych i gości, a następnie wręczenia sztandaru Przewodniczącemu Związku kol. posłowi Janowi Karkosze, który z kolei powierzył sztandar, mianowanemu przez Związek, Chorążemu. Równocześnie z przekazywaniem sztandaru wygłosił przemówienia: poseł Antoni Snopeczyński jako przewodniczący komitetu uroczystości, kol. Ludwik Stęcki z Poznania w imieniu Wielkopolski, która sztandar ten ofiarowała, i Prezes Związku poseł Jan Karkoszka.

We wszystkich przemówieniach podkreślano w szczególniejszy sposób, że sztandar ten godnie będzie dzierzony przez Związek Inwalidów Wojennych i że, w myśl wypisanego na nim hasła, wszystkie prace Związku prowadzone będą dla dobra Państwa.

Przy dźwiękach muzyki wojskowej skierował się następnie pochód do sali Rady Miejskiej, gdzie nastąpiła uroczystość otwarcia obrad Zjazdu. Do Prezydium Zjazdu jednogłośnie powołano kol. Jan-kowskiego z G. Śląska, kol. por. Kłaka ze Lwowa, kol. Wercz z Kościana, i jako sekretarzy kol. Ludwika Paczowskiego z Łucka i mjr. Profica z Wilna. Stosownie do zapowiedzianego programu wygłosił przewodniczący Związku kol. poseł Jan Karkoszka, nadzwyczaj starannie i wszechstronnie opracowane sprawozdanie, które dobitnie wykazało, że praca

Zarządu Głównego Zw. Inw. Woj. w tym okresie sprawozdawczym była o wiele intensywniejszą niż w latach ubiegłych.

Po wygłoszeniu sprawozdania obrady przerwano, zaś wszyscy uczestnicy Zjazdu udali się następnie na zakupione przez Zarząd Związku przedstawienie do teatru Wielkiego, aby podziwiać piękno naszej wspaniałej opery narodowej Moniuszki—Halka.

Uroczysty i podniosły charakter 1-go dnia Zjazdu upoważniał każdego uczestnika do mniemania, iż w takim samym poważnym nastroju odbędzie się dalszy jego przebieg. Niestety, jak zwykle, z chwilą rozpoczęcia dyskusji nad sprawozdaniem z działalności Zarządu Głównego, rozpętała się straszliwa walka, walka nie o programy, nie o dobro Związku i jego członków, lecz o niezaspokojone ambicje osobiste, wpływy partyjne i inne, niestety, niskie cele osobiste, tak bardzo odbiegające od zobowiązań włożonych na delegatów przez wysyłające ich na Zjazd wielotysięczne mas inwalidów, wdów i sierot. Mało poświęcano czasu istotnym i aktualnym, mającym decydować o bycie tych mas sprawom, zaś natomiast z całą gorliwością wyciągano na wierzch mniej lub więcej pochlebne szczegóły z życia zwalczających się osobników, a wśród tej walki hałaśliwie kierowano się dewizą „Cel uświęca środki”, zaś etyka i uczciwość, jakby przestraszone wrzaskami, trwożliwie chowały się po kątach, bojąc się wyjść i zapanować nad zwalczającymi się obozami. Wśród takich warunków odbywający się Zjazd, zakończyłby się zupełnem fiaskiem, gdyby nie pracowali równocześnie Komisje, złożone z niewielkich zespołów, nie mogących służyć jako teren walki. W Komisjach uchwalono szereg wniosków, dotyczących kwestji, aktualnych w chwili obecnej zagadnień, jak nowelizacja ustawy o zaopatrzeniu, ustawy o rewizji koncesyj, leczenia, protezowania i wewnętrznych spraw organizacyjnych, jak statut i t. p.

Wszystkie te wnioski po zgłoszeniu kilku poprawek zostały w znacznej większości przez Plenum Zjazdu uchwalone. Zjazd zakończono ogłoszeniem wyniku wyborów, które do Zarządu Związku powołały dziesięciu członków b. Zarządu i pięciu nowych, zaś przewodniczącym naszego Związku, kol. mjr. B. Wagner, powołany został do Zarządu oddzielna uchwałą Zjazdu, jako przedstawiciel naszego Związku przy Zarządzie Związku Inwalidów Wojennych z pełnem prawem głosu. Jak się dowiadujemy w chwili pisania niniejszego artykułu, Zarząd Gł. z pośród wybranych 15 członków już się ukonstytuował w następującym składzie: kol. poseł Jan Karkoszka—jako Prezes, kol. Stanisław Szułczyński z Poznania—jako Wiceprezes, kol. poseł Antoni Pająk—jako II Wiceprezes, kol. Woźniak z Poznania—jako Skarbnik, kol. Modzelewski z Kutna—jako p. o. Sekretarza.

Niewymownie nam przykro, że, opisując przebieg Zjazdu, musieliśmy niezbyt pochlebnie się o nim wyrazić. Nie czynimy jednak tego celem szkolenia Związkowi Inwalidów Wojennych jako całości, lecz celem napiętnowania tych, którzy pod płaszczykiem i pozorem pracy dla dobra inwalidów w Polsce, wnoszą w ich życie rozkład moralny, przyczyniając się nie do polepszenia lecz pogorszenia bytu inwalidów przez osłabianie ich prestiżu wobec społeczeństwa i władz Państwowych.

Mamy nadzieję, że zdrowa opinia inwalidzka zwycięży przeciw chorobliwie elementy i że dobra wola tych nielicznych jednostek, którzy społecznej pracy Związkowej się poświęcają, w opinii tej znajdzie oparcie i podstawę do programowego rozwiązania kwestji inwalidzkiej w Polsce.

Z. Wojdaliński.

Dekoracje krzyżami zasługi.

Na wstępie podajemy tu nazwiska naszych Kolegów, którzy w dniu 25 maja r. b. w Zakopanem zostali udekorowani brązowymi krzyżami zasługi, a mianowicie: Izýłowski, Jarmark, Kamiński, Piechota, Sora, Świerczyński i Wrzeciono.

Z kolei przechodzimy do opisu uroczystości w Toruniu i Katowicach, w czasie których dokonane zostały nowe dekoracje.

W niedzielę dn. 8. czerwca b. r., odbyła się w Toruniu w wielkiej sali Dworu Artusa uroczysta akademja Jedności Wojackiej, ku uczczeniu Pana Generała Dr. Góreckiego, w obecności przedstawicieli Władz i Związków b. Obrońców Ojczyzny z całego Pomorza i Gdańska. Akademję tę zaszczęcił swą obecnością m. i. Pan Wojewoda Łamot. Po zgajeniu akademji przez Prezesa Wojewódzkiej Federacji, p. kapitana Chełmickiego, który podkreślił zasługi gen. Góreckiego jako inicjatora Federacji b. wojskowych, przemówił Prezes Honorowy Powstańców i Wojaków, podpułkownik hr. Mielżyński, podnosząc, iż organizacja b. kombatanów spełni swe zadanie obrony Pomorza. Potem chór męski z towarzyszeniem orkiestry odśpiewał hymn Pomorza i „Dwie Dole“. Do uświetnienia programu w niemałym mierze przyczynił się także artysta p. Cornobis, który świetnie odtworzył postać żołnierza frontowego.

Wreszcie zabrał głos p. generał Górecki, który przemówienie swe rozpoczął słowami „Jedność to siła“. Piękne, pełne głębokiej treści przemówienie, zakończone krzykiem na cześć Marszałka Polski J. Piłsudskiego, poczem zainicjował Rotę, którą zebrani stojąc odśpiewali. Na zakończenie udekorował Pan Generał brązowymi krzyżami zasługi następujących Kolegów z Bydgoskiego Związku: Błocha, Labrenza, Płaka, Rogozińskiego, Grzymkowicza, Majrowskiego, Lewandowskiego, Knechta i Sottysa-Fabianczyka z Ziemi Nowych.

Co się tyczy przebiegu uroczystości w Katowicach, to otrzymaliśmy w tej sprawie list od jednego z naszych członków, który poniżej umieszczamy:

Katowice, dnia 15-VI-1930 r.

Na dzień dzisiejszy Zarząd Związku Ociemn. Wojaków w Bydgoszczy zwołał swych członków ze Śląska do Katowic, gdzie już od rana odbywa się zjazd Federacji P. Z. O. O. Po południu ma się odbyć dekoracja 5 Kolegów ze Śląska brązowymi krzyżami zasługi.

Po spożyciu wspólnego śniadania oraz obiadu i dłuższej pogawędce koleżeńskiej, ruszamy koło godziny wpół do 5-ej po południu do nowego gmachu Województwa i Sejmu Śląskiego. Cała olbrzymia sala Sejmu i galerje napełniły się już delegatami. Z galerji powiewa mnóstwo sztandarów organizacji b. żołnierzy. O godz. 5.30 — przybywa na

salę Prezes Federacji, p. generał Górecki, wraz z p. Wojewodą Grażyńskim i posłem Karkoską. Przybyłych wita niemiłkająca długa burza oklasków.

Zjazd delegatów otwiera Prezes Związku Ofic. Rezerwy, Pan Prezydent m. Katowic, dr. Kocur, witając przybyłych na zjazd: gen. Góreckiego, Wojewodę Grażyńskiego, przedstawicieli władz, społeczeństwa i prasy, poczem oddaje głos Prezesowi Federacji, gen. Góreckiemu, który w mocnych żołnierskich słowach skreśla rozwój historyczny Fi-da-cu i Federacji P. Z. O. O., zakreślając jednocześnie plan działania na przyszłość i zaznaczając, że przez jedność i wartość Federacja może wywrzeć zawierny wpływ na życie gospodarcze kraju. Da się to najsukuteczniej przeprowadzić przez wytrwały systematyczny wysiłek wszystkich federatów, grupujących się w 26 związkach, obejmujących zgórą 350 tysięcy członków. Wysiłek takiej potężnej organizacji na polu oszczędności po cudzie, jakim było zjednoczenie w 1928 r. wszystkich b. wojskowych w jedną olbrzymią organizację Federacji, pod wodzą Pana Marszałka Piłsudskiego, stworzy obecnie drugi cud — gospodarczy. Przemówienie gen. Góreckiego, zakończone okrzykiem na cześć Prezydenta Rzplitej i Marsz Piłsudskiego, zebrani przyjęli żywiołowemi oklaskami.

Pan Prezydent Kocur, dziękując Panu Generalowi za Jego przemówienie, wznosił na cześć mówcy okrzyk „niech żyje“, którzy obecni z entuzjazmem podjęli.

Najbardziej wzruszyło mnie, kiedy gen. Górecki o nas ocimieniałych mówić zaczął. Nie pytanie — mówić — w jakiej armji oni walczyli, na jakim froncie i w jakich walkach wzrok utracili. Bo wszyscy oni tylko o wolnej Ojczyźnie marzyli. A dalej: kżó może być więcej godnym naszego współczucia, i komu potrzebniejsza jest nasza opieka, jak nie tym, którym nie było dano urzęd Ojczyzny już wolnej. Ze słów Pana Generała, w których dalszą nam pomoc przyrzeka i opiece Rządu i społeczeństwa nas poleca, przebijają jasno — a my ocimieniali to z głosu wyczuwamy, czego z oczu wyczytać nie możemy — jak bardzo On się naszą dolą przejmuje i z jaką troskliwością o nas dba.

Podniosłom jest moment, kiedy Pan Generał dekoruje 5 Kolegów Śląskich odznakami Federacji i brązowymi krzyżami zasługi. Dzieje się to już przed frontem gmachu sejmowego, dokąd się uroczystość żkolej przeniosła.

Po przemówieniu kpt. rez. Kormana, uroczystość kończy się okrzykiem na cześć Generała Góreckiego. *Kli.*

Nazwiska Kolegów, udekorowanych w Katowicach, są następujące: Cholomek, Klimas, Kiełtoń, Szołtysek i Szulc.

40-letni jubileusz pracy zawodowej wyższego Rady Krajowego p. O. Szyszk i z Poznania.

Dnia 1 lipca r. b. wyższy Radca Krajowy p. O. Szyszko obchodzi 40-letni jubileusz swej pracy zawodowej. Był uczeł Jego zasługi Wojewódzki Zakład dla Ocimieniałych Dzieci, Towarzystwo Opieki nad Niewidomymi i Związek Ocimieniałych Wojaków w Bydgoszczy urządziły współ-

nym wysiłkiem w sobotę dnia 21 czerwca r. b. uroczystą akademię w Auli Wojewódzkiego Zakładu, podczas której wychowankowie Zakładu i pensjonarze Schroniska odpiewali kilka pieśni przy akompaniamencie orkiestry zakładowej, poczem jedna z wychowawców i jeden z wychowanków zadeklamowali wiersz okolicznościowy własnego utworu. Następnie p. Dyrektor Mencil złożył życzenia czcigodnemu Jubilatowi w imieniu Wojewódzkiego Zakładu. Kierownik Schroniska, p. nauczyciel Konwiński imieniem Tow. Opieki nad Niewidomymi, Prezes Perzyński imieniem Związku Ociemn. Wojaków, poczem kol. Grabarek wręczył Jubilatowi od Związku obraz, przedstawiający ociemn. oficera polskiego, piszącego na maszynie. Po wręczeniu Jubilatowi przez wychowanków Zakładu kilku skromnych upominków, wykonanych przez nich własnoręcznie, zakończono wzniosłą uroczystość gromkim okrzykiem na cześć dostojnego Jubilata.

Akademii zaszczycił swą obecnością Prezydent miasta Bydgoszy. p. podpułkownik Dr. Sliwiński, który, jako obywatel przyjaciel Jubilata, złożył Mu od siebie serdeczne życzenia, a następnie w imieniu miasta Bydgoszy, która dumna jest z Wojewódzkiego Zakładu dla ociemniałych dzieci, mogącego służyć wszystkim zakładom miejskim za wzór Państwo Redaktorstwo Teskowie i wiele gości zaproszonych zapełniło szczerze aulę zakładową, a wśród nich znalazło się 5 naszych kolegów z Bydgoszy, którzy wraz z znanymi w uroczystości tej wzięli udział. Pan Radca Szyszko, wzruszony do głębi duszy, dziękował wszystkim za zgłotowaną Mu owację.

Z naszej strony Przeczacnemu Jubilatowi, którego życzliwość dla ociemniałych inwalidów mieliśmy sposobność poznać przy wszelkich uroczystościach Związku Bydgoskiego, a ostatnio podczas 10-lecia tegoż Związku, życzymy — „ad multos annos”.

Redakcja.

Kronika Inwalidzka.

Sprawy Zaopatrzeniowe. Na skutek zarządzenia Ministerstwa Skarbu otrzymają dnia 1 lipca b. r. półroczny dodatkowy zasiłek inwalidzi od 8-ji do 5-jej kategorii włącznie. Podajemy to do wiadomości Kolegów, pobierających zasiłek według wymiaru wyżej wspomnianych kategorii, t. j. których stopień niezdolności określony został od 40% do 85% włącznie.

Oznaka sanitarno-ochronna dla ociemn. inwalidów, o której już pisaliśmy w Nr. 1 naszego pisma, została już

zawiedziona. Zarządy Związków pozostały ja Kolegom wraz z odnośnymi legitymacjami, na odwrotnej stronie których znajduje się pouczenie o przyjęciu, do jakich odznaka ma uprawniać. Przypominamy, że odznakę tę należy nosić na klapie marynarki lub palta i mieć przy sobie legitymację, aby w razie jakiegoś nieporozumienia móc się powołać na podane tam rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych i Komunikacji.

Z Życia Warszawskiego Związku. Z chwilą gdy Związek Ociemn. Inw. i Of. Wojny w Warszawie uzyskał wprawdzie niewielki, ale własny lokal, Sekcja Pań przy Kole Polek, współpracująca z Warszawskim Związkiem, zaczęła regularnie co środę urządzić w lokalu Związku herbatki rodzinne dla naszych Kolegów z Warszawy. Zazwyczaj zbiera się tam większe grono członków Związku, by przy wspólnej herbatce, w miłym nastroju, posłuchać czytania gazety, oraz pogawędzić z Kolegami. Zespół mowy, złożony z ociemn. członków Związku, niejednokrotnie uprzyjemnia czas zebraniom.

W letnim sezonie, pierwszego dnia Zielonych Świąt, ta sama Sekcja Pań zorganizowała zamiejską wycieczkę, w której wzięło udział około 30 członków z rodzinami. Przewodniczącą Sekcji, p. Dyrektorka Malkiewiczowa, zwróciła się do Dowódcy O. K. I, gen. Wróblewskiego, i prosiła o przydzielenie do dyspozycji wycieczki jednego wojskowego auta ciężarowego; następnie o drugie takie auto wystarała się p. Malkiewiczowa w Pol. Kom. Pom. Dzieciom. Wycieczkowiże o godz. 9 rano zgromadziło się na omówionym punkcie i po załadunku wsiadło w samochody, zaopatrzone w ławki, ruszyło za miasto do Międzyzemes. Panie z Sekcji obficie dostarczyły wszelkiego jedła, piwa i napoi chłodzących. Wycieczka bawiła cały dzień na świetle powietrza i dopiero o godz. 8 wiecz. nastąpił powrót do Warszawy.

Należy się serdeczna wdzięczność i uznanie dla Szanownych Pań z Sekcji Kola Polek, które nie szczędząc swej pracy i trudów, już od 4-eh lat dokładają usilnych starań, by w miarę możliwości wszystkim członkom Warszawskiego Związku służyć pomocą i wlać trochę radości w ich życie. Niech wdzięczność, jaką ociemn. żołnierze dla Niech żywią, będzie bodźcem dla dalszej pracy.

Ważne dla Kolegów zamieszkałych w Warszawie. Niezależnie od opieki lekarskiej, z której zaczniemy korzystać w Kasach Chorych od d. 1 lipca b. r. mogą się Koledzy zgłaszać do Lecznicy Pol. Czerw. Krzyża, mieszczącej się w **Warszawie przy ul. Pięknej Nr. 63** (róg Marszałkowskiej). Po okazaniu książki inwalidzkiej w kasie Lecznicy, zostaje inwalida skierowany do lekarza, który udzieli mu bezpłatnej porady. Lecznica jest otwarta od godz. 9 rano do 8 wiecz. (oprócz świąt) i w tym czasie kolejno przyjmują tam specjaliści od wszelkich chorób, oprócz dentystów. Gabinet światłolecznicy na miejscu. A więc kto z Kolegów potrzebuje lekarskiej pomocy, niech się tam bezwzględnie zgłosi.

Ważny Zjazd Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny odbędzie się w Warszawie w dniach 15 i 16 sierpnia r. b. Udział w tym Zjeździe wezmą delegaci wszystkich Związków i Stowarzyszeń, wchodzących w skład Federacji.

Pytania i odpowiedzi.

Kol. Fr. Rzadca w Sostanie: List Jego w sprawie aparatu radiowego odeślaliśmy do „Spółki” we Lwowie, gdyż w sprawach czysto osobistych należy się zwracać do Zarządu swego Związku.

T R E Ś Ć: Od Redakcji — Ubezpieczenie w Kasach Chorych. — C. I. A. M. A. C. — Na Zachodzie Bez Zmian. — IX Zjazd Delegatów Związku Inwalidów Wojennych R. P. — Dekoracje krzyżami zasługi. — 40-letni Jubileusz pracy zawodowej wyższego Rady Krajowego p. O. Szyszki z Poznania. — Kronika Inwalidzka. — Pytania i Odpowiedzi.

Podajemy do wiadomości Kolegów, że pismo „Ociemniały Żołnierz” będą Koledzy otrzymywać bezpłatnie.

OGŁOSZENIA.

Ogłoszenia członków Związku w sprawach: matrymonialnych, handlowych, poszukiwania pracy i t. p. przyjmowane bezpłatnie.

Pozatem przyjmować się będą ogłoszenia wyłącznie od polskich firm krajowych, po cenach następujących:

Cała strona — 150 zł; 1/2 str. — 75 zł; 1/4 str. — 50 zł; 1/8 str. — 30 zł; 1/16 str. — 20 zł.

Wydawca: Referat Prasowy Związku Stowarzyszeń Ociemniałych Żołnierzy R. P.

Redaktor: Edwin Wagner

Druk. Józef Jankowski i S-ka Warszawa, Krucza 7. Tel. 405-04.